

Čís. 3392.

Zadržovací právo lze uplatňovati pouze pro pohledávky z oboustranných obchodů mezi tím, kdo věc zadržuje a tím, kdo se domáhá jejího vydání. Nevztahuje se však na pohledávky, jež byly zadržujícím postoupeny, třeba se souhlasem odpůrce.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1419/23.)

Žalobě na vydání 3 žacích strojů bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Námítka žalované strany, že není povinna vydati žalobkyni 3 žací stroje, jež má u ní žalobkyně v uschování, protože jí přísluší k těmto strojům zadržovací právo po rozumu čl. 313 obch. zák., byla by odůvodněna a mohla by se setkat s úspěchem, kdyby pohledávka 6.000 Kč, kterou prý žalovaná strana dle svého udání za žalobkyni má a pro kterou zadržovací právo uplatňuje, nehledíc k ostatním v čl. 313 obch. zák. uvedeným náležitostem, také pocházela z oboustranných mezi žalovanou firmou a žalobkyní uzavřených obchodů. Této náležitosti ona pohledávka nemá. Podle vlastních údajů žalované strany nevzešla pohledávka ta z obchodu mezi ní a žalobkyní, nýbrž nabyta jí žalovaná firma postupem od Oldřicha J-a, který prý jí nabyt tím, že mu žalobkyně z kupní ceny za 10 žacích strojů, kterou již zaplatil, částku 6.000 Kč slevila a měla vrátiti. Okolnost, že postup pohledávky stal prý se za souhlasu žalobkyně a že postoupení pohledávky mělo býti použito na srážku z kupní ceny za žací stroje, které žalovaná od žalobkyně koupila, ale z kteréžto kupní smlouvy potom sešlo, na tom, že zde není pohledávky z oboustranných mezi stranami jako obchodníky uzavřených obchodů, ničeho nemění. Nepřísluší tedy žalované straně zadržovací právo již z tohoto právě uvedeného důvodu a nebylo potřeba zabývat se ještě, jak činily nižší soudy, další otázkou, zda tvrzená žalovanou firmou pohledávka jí vůbec proti žalobkyni přísluší. I kdyby pohledávka ta jí příslušela, neopravňovala by ji z důvodu shora uvedeného k výkonu práva zadržovacího.

Čís. 3393.

I když není mezi stranami obchodního spojení, není prodávatel oprávněn poslati kupiteli zboží na dobírku, leč že by zaslání na dobírku bylo zvláště umluveno nebo bylo obchodním zvykem. Odmítl-li kupitel přijati zásilku na dobírku, počítá se včasnost plnění dle napotomního zaslání bez dobírky.

Lhůtu čl. 355 obch. zák. netřeba poskytnouti, nebyla-li smlouva vůbec uzavřena, ježto prodávatel k nabídce kupitelově ve lhůtě čl. 319 obch. zák. neodpověděl. Lhostejno, že šlo o obchod pouze na straně kupitelově.

Došlo-li oferenta přijetí nabídky po lhůtě čl. 319 obch. zák., nevznikla smlouva, když oferent mezitím anebo neprodleně po dojití opožděného přijetí nabídky oznámil druhé straně, že od nabídky ustoupil.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1470/23.)

Zaloba o zaplacení kupní ceny za gumové razítko byla procesním soudem první stolice zamítnuta, odvolací soud jí vyhověl. Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Dle §u 864 obch. zák. platí smlouva, nelze-li podle povahy jednání nebo dle obchodního zvyku očekávati výslovné prohlášení o přijetí nabídky, za uzavřenou, vyhoví-li se skutečně návrhu do lhůty, k tomu určené, neb do lhůty dle okolností přiměřené. Nesporno jest, že žalovaný objednal lístkem ze dne 7. března 1923 u žalobce gumové razítko s vyzváním, aby mu je dodal ihned a za cenu co nejlevnější. Žalovaný urgoval dne 28. března 1923, když od žalobce nedostal ani zboží ani odpověď, vyřízení objednávky a již 31. března 1923 objednávku odvolal. Nesporno jest, že žalobce ani na lístek ze dne 7. března 1923, obsahující objednávku, ani na lístek ze dne 28. března 1923 písemně neodpověděl, zda objednávku přijímá, čili nic a že na místě odpovědi zaslal žalovanému 29. března 1923 zhotovená razítka s fakturou na dobírku, která žalovaného došla asi 3. dubna 1923 a že žalobce, když žalovaný zásilky nepřijal, zrušil dobírku teprve dne 13. dubna 1923. Lze ponechati stranou otázku, zda povaha obchodu, neb obchodní zvyk to s sebou přinášely, že žalobce nebyl povinen objednávku (nabídku ke smlouvě) písemně zodpověděti prohlášením, zda ji přijímá čili nic, neboť, i když se přistoupí na předpoklad, že žalobce nebyl povinen, na objednávku dáti žalovanému odpověď, nevyhověl objednavce v čas, t. j. v přiměřené lhůtě ani skutečným plněním. I kdyby se za to mělo, že žalobce objednané razítko, zhotoviv je do 29. března 1923, zhotovil a odeslal ve lhůtě, okolnostem přiměřené, nelze pokládati zásilku na dobírku ceny trhové za řádné splnění smlouvy, ani za splnění objednávky, když, jak nesporno, zaslání proti dobírce nebylo předem ujednáno, ani žádáno. Přijetím zboží na dobírku, kteréž adresátu pošta nevydá, leč že předem trhovou cenu zaplatí, jest zkrácen kupitel o zákonné oprávnění (čl. 347 obch. zák.) zboží zaslané zkoumati a vady jeho vytýkati před zaplacením ceny trhové. Z toho plyne, že kupitel není povinen zboží, zaslané mu na dobírku, přijati, a že zaslání na dobírku nelze za řádné plnění považovati, leč že by, jak již uvedeno, tento způsob zaslání byl ujedнан aneb byl obchodním zvykem, čehož však ani žalobce netvrdil. Dlužno proto za to míti, že objednané zboží bylo plněno až teprve, když žalobce dobírku zrušil, což se stalo teprve 13. dubna 1923. Objednávku učiněnou však 7. března 1923 nelze pokládati za včasné přijatou dodáním zboží, když zboží, 29. března 1923 dohotovené, žalovaný obdržel teprve 13. dubna 1923, tedy více než za

5 týdnů po objednávce, a za 14 dnů po dohotovení. Když tudíž žalobce nabídky ke smlouvě ani původně ihned ani po naléhání ze dne 28. března 1923 ihned přisvědčivě nezodpověděl a když i skutečné plnění provedl, jak uvedeno, opožděně, ustoupil žalovaný právem a platně od nabídky, učiniv tak dopisem ze dne 31. března 1923 (§ 864 obč. zák.). Avšak ani podle obchodního zákona, jehož ustanovení dle čl. 277 platí pro obě strany, poněvadž objednávka na straně žalovaného jest obchodem (čl. 273 obch. zák.), nevznikla smlouva žalovaným zamýšlená, neboť dle čl. 319 obch. zák. jest vázán oferent nabídkou pouze po dobu, po kterou může při řádném (včasném) odeslání odpovědi její dojití očekávati, při čemž jest oprávněn předpokládati, že jeho nabídka došla včas. Došlo-li přijetí nabídky teprve po této době, nevznikla smlouva, když oferent mezi tím, aneb neprodleně po dojití opožděného přijetí nabídky dá druhé straně zprávu o odstoupení od nabídky. Žalovaný zachoval se dle tohoto předpisu, odvolav svou nabídku dne 31. března 1923, tedy v době, do které ho nedošlo ani písemné přijetí nabídky, které měl žalovaný již dříve obdržeti, ani skutečné plnění. Právem tedy první soud uznal, že k smlouvě nedošlo. Nelze sdíleti náhledy odvolacího soudu, že pro žalobce, poněvadž je živnostníkem, neplatí předpisy obchodního zákona a že tudíž nemusil dbáti předpisů čl. 319 obch. zák. o včasném zodpovědění nabídky ke smlouvě, neboť, bylo-li jednání obchodem na straně jedné, na straně žalovaného, jenž zboží pro svůj obchodní závod objednal, platí předpisy obchodního zákona pro strany obě (čl. 273 a 277 obch. zák.). Rovněž nelze sdíleti náhled odvolacího soudu, že pouze mezi obchodníky, mezi nimiž je již obchodní spojení, jest nutno posílati zboží bez dobírky, a že jinak jest obchodník oprávněn, obtížiti zboží dobírkou, a že adresát jest povinen, zboží takto obtížené přijati. Není též správně, že byl žalovaný povinen poskytnouti žalobci dodatečnou lhůtu k plnění dle čl. 355 obch. zák. Předpisy o dodatečné lhůtě k plnění (čl. 355 obch. zák. a § 918 obč. zák.) předpokládají již platnou a trvající smlouvu, kdežto v tomto případě, následkem nepřijetí nabídky žalobcem v čas smlouva vůbec nevznikla, a nebyl proto žalovaný povinen k poskytnutí dodatečné lhůty.

Čís. 3394.

Zápůjčka či tiché společenství?

Tiché společenství předpokládá nejen účast na zisku, nýbrž i na ztrátě. V ujednání podílu na zisku bez pevných úroků lze po případě spatřovati zápůjčku.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1924, Rv I 1508/23.)

Žalobce Ludvík S. přihlásil k úpadku firmy T. a L. pohledávku, tvrdě, že jde o pohledávku ze zápůjčky. Správce úpadkové podstaty pohledávku popřel, ježto prý jde o vklad žalobce jako tichého společníka firmy T. a L., následkem čehož jest žalobce dle čl. 258 obch. zák. účastněn i na ztrátě. Žalobě, že sporná pohledávka jest po právu, o b a